

Natura!”

De aceea, educația ecologică este și trebuie să constituie o preocupare permanentă a noastră, încât copiilor să nu le fie greu să sădească un pom, să planteze flori, să iubească animalele și păsările, să îngrijească spațiile verzi.

Animalele și plantele sunt ființe vii ca noi. Ele ne fac viața mai frumoasă și uneori mai ușoară.

Ele sunt prietenii noștri cei mai fideli de aceea au dreptul la protecția noastră.

Copiii sunt martori oculari la transformările din viața socială, economică și din mediul înconjurător. Prin răspunsurile date la întrebările pe care-l pun, conducem copilul spre înțelegerea relațiilor dintre unele fenomene și rezultatul acestora.

Toate acestea se pot realiza numai printr-o educație ecologică în conformitate cu particularitățile de vârstă ale copiilor.

De aceea copiii de astăzi, au nevoie de convingeri, capacități aplicative, comportamente ecologice adecvate și de aceea orice efort și orice investigație nu-i prea mare în spațiul educației ecologice.

Referințe bibliografice:

1. Molan, V. (coord.) — „Voinicel ne învață să ocrotim Pământul. Fișe pentru educație ecologică”, Editura Tiparg, Pitești, 2015
2. *** Revista înv.preșcolară nr.3-4 / Editura, Arlequin, 2014
3. <https://legalup.ro/dreptul-la-un-mediu-sanatos/>
4. <http://www.scribube.com/gradinita/educatia-ecologica-la-varsta-p7584232.php>
5. <http://www.scriuroup.com/didactica-pedagogie/gradinita/educatia-ecologica-premisa-a-f75627.php>

THE IMPORTANCE OF KNOWLEDGE FOR SKILLS TRAINING IMPORTANȚA CUNOȘTINȚELOR PENTRU FORMAREA DE COMPETENȚE

Rodica IAROVUI,
doctorandă UPS „I. Creangă” din Chișinău

CZU: 37.017

Summary: This article deals with the internal structure of competence. In the categories of knowledge. To their importance for skills training. Social and human capital and communication skills. The role of communication quality in reading comprehension, information received.

Rezumat: Acest articol se referă la structura internă a competenței. La categoriile de cunoștințe. La importanța lor pentru formarea de competențe. Capitalul social și cel uman și competența de comunicare. Rolul calității comunicării în comprehensiunea lecturilor, informației receptate.

Key words: competence, knowledge, skills, attitudes, values, communication competence, comprehension, comprehensive reading.

Cuvinte-cheie: Competență, cunoștințe, abilități, atitudini, valori, comunicare, competență de comunicare, comprehensiune, lectură comprehensivă.

Conform modelului PISA competența are așa structură: cunoștințe, abilități, atitudini și valori. Urme ale competenței le putem observa prin acțiune. În stare de repaus nu pot fi observate competențele. În structura competenței pe primul loc stau cunoștințele. Ele sunt baza competenței. Fără cunoștințe nu poate fi vorba de competență. Sunt mai multe categorii de cunoștințe.

1.Cunoștințe individuale, adică umane: ce știu, ce știu să facă indivizii, abilități, expertiză. Ele se dezvoltă în urma unei colaborări eficiente; *2.Senzoriale*, adică cunoștințe teoretice și

codificate; 3. *Factuale*, adică cunoștințe declarative sau explicite; 4. *Conceptuale*; 5. *Anticipative*, cele care ne permit formularea de ipoteze; 6. *Specifice* domeniului de activitate; 7. *Organizaționale*; 8. *Relaționale*; 9. *Contextuale*; 10. *Generale*; 11. *Metodologice*.

„*Cele deținute de experți sunt procedurale, declarative și ale auto-reglării.*” [1, p.187]

Cunoștințele declarative sau formale reprezintă cunoștințele explicite despre sine, stări de lucruri, fapte. Acest tip de cunoștințe sunt accesibile conștiinței umane. Ele pot fi actualizate. Acestea sunt: noțiuni, modele, teorii etc.

Cunoștințele procedurale sau non-declarative sunt cunoștințe implicite ale subiectului ce se află sub forma deprinderilor motorii ori cognitive. Ele sunt automatizate și nu sunt accesibile conștiinței.

Pentru a rezolva o sarcină se utilizează așa strategii de performanță:

Planificarea sau selectarea strategiilor pentru rezolvarea sarcinilor și stabilirea scopurilor intermediare și celor finale. Sunt diferențe de performanțe la experți și novici, datorită capacităților diferite de planificare. Experții planifică eficient orice tip de text care urmează a fi scris. Novicii, însă, nu.

Monitorizarea reprezintă conștientizarea înțelegerii și performanței. Deciziile au la baza lor monitorizare.

Evaluarea e aprecierea calității produselor realizate și eficienței învățării. Măsoară nivelul de suprapunere a rezultatului final și al celui așteptat.

Valoarea cunoștințelor sporește dacă ele vizează realizarea finalităților educaționale și dezvoltarea generală a elevului. Ele fac o claritate în ceea ce privește organizarea informației dintr-un domeniu.

Educația este efectuată din necesitate nu din plăcere, de aici rezultă că acțiunea pedagogică este mijloc de manifestare a violenței simbolice. „*Profesorii sunt agenți ce legitimează și întăresc raporturile de dominație.*” [7, p.18] Ei dau culturii statut obiectiv. Aceste raporturi sunt preluate de către elevi prin recompensă pentru achizițiile lor. Deci, experiența se transmite generațiilor în creștere prin raport de dominație nu benevol.

Acțiunea pedagogică exprimă interesele grupului prin faptul că selectează și transmite modelul cultural ca pe singurul demn de urmat. „*Elevul este manipulat în orice instituție fără a fi capabil să reacționeze.*” [7, p.88]

Deprinderile se formează încă din familie, dar cele mai multe la număr se formează în sălile de clasă prin ceea ce impune școala: conținuturi, orientări de valoare, mobilitate socială etc.

Competența de comunicare ca concept este marcată în anii 60 ca opus al competenței lingvistice. Acest termen a fost introdus de Noam Chomsky care a pus bazele acestei teorii.

„*Competența chomskyană nu este decât o altă denumire a limbii saussuriene*” [6, p.11]

Apariția gramaticii universale a contribuit la trecerea de la gramatica analitică la gramatica sintetică. Gramatica internalizată este răspunsul oferit de Noam Chomsky. Cunoașterea tacită a limbii materne pe care o posedă vorbitorul a fost cea care a permis acest fapt. Din perspectiva fonologică presupune ce pronunțăm și ce înțelegem și comunicăm, din perspectiva semantică. Aceasta poate fi ilustrat astfel:

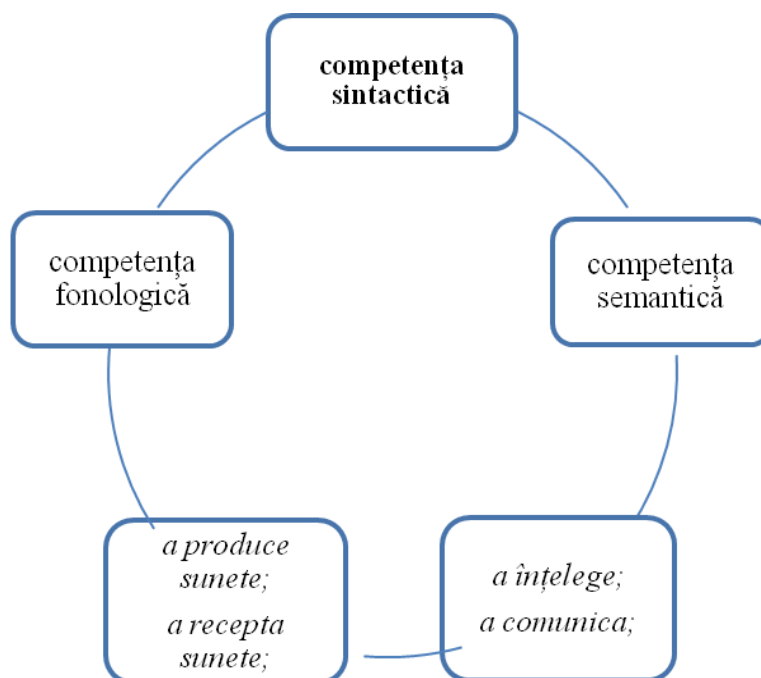

Fig. Gramatica generativă

Gramatica generativă poate asemăna „**dynamis**”-ului și la ceea ce semnifică acesta sau virtualitate /potență sau capacitate de a deveni ceva, a determina, a face ceva. De aici, „*Competența este gramatică internalizată și cunoaștere tacită a normelor unei limbi vorbite de comunitatea în care trăiește vorbitorul. Performanța este utilizarea limbii în situații concrete.*” [2, p.21] . În acest caz performanța este vorbirea, adică latura practică, iar limba e competența sau latura teoretică. De aici, raportându-ne la lectură, ajungem la concluzia că internaizarea lecturilor comprehensive ducă după sine formarea de valori, acumularea de cunoștințe, deprinderi de lucru cu textul ce sunt competența de lectură, care aplicată contextului ducă la obținerea de produse noi ce sunt performanțe.

Modelul comunicării produs de Jiirgen Habermas are la bază înțelegerea și teoriile de pragmatică a comunicării. „*Înțelegerea sau comprehensiunea se produce atunci, când între membrii unei comunități lingvistice se realizează un acord în privința justeții unei exprimări relative la un fundament normativ recunoscut în comun.*” [3, p.5] Suntem de acord. Fără de fundament recunoscut în comun nu poate fi comprehensiune.

Factorul social condiționează comunicarea: „*Pragmatica universală privește comunicarea ca transmitere de conținuturi propoziționale ce sunt condiționate social.*” [4, p.5] Deci, comunicarea de conținuturi propoziționale nu poate avea loc decât prin relațiile interpersonale.

Jiirgen Habermas vede „*universaliile pragmatice*” ca propuneri pentru sistematizarea actelor de vorbire. „*Relația între competența lingvistică și cea comunicațională obligă interlocutorii la asimilarea enunțului ca enunț, relația vorbitorului cu exprimările sale și respectarea regulilor.*” [4, p.6] Aceasta face posibilă realizarea unei situații ideale de vorbire. Suntem de acord cu asemenea afirmații.

„*Înțelegerea este condiționată de nivelul competenței comunicaționale, dar și de trecerea de la acțiunea comunicativă la discurs care este forma superioară a comunicării.*” [4, p.6] Discursul facilitează comprehensiunea prin însăși construcția sa internă.

Competența comunicațională constă în transformarea propozițiilor în discurs, adică trecerea de la expresii lingvistice la propoziții în context.

„Înțelegerea ca scop al discursului reprezintă realizarea unui *consens real*, apelând la mijloacele verbale ale discursului însuși.” [5, p. 114] Înțelegerea fiind raportată la context comunicațional ideal este garant al validității consensului și indicator al înțelegerii reale. Acest fapt este depășit prin discurs, care este cel mai înalt grad al actului de comunicare, în cadrul căruia au loc interpretări și explicații, judecăți de valoare și argumente.

De aici rezultă adevăr, limpezime, temeinicie. Mai rezultă că doar prin schimb reciproc de perspective se intuiește clar înțelegerea. Înțelegerea și comunicarea nu pot fi realizate oricum. Ele depind direct de *competența de comunicare* și de *acțiunea comunicativă*.

În consensul pragmatic din *acțiunea comunicativă* pot surveni perturbări ce se pot clarifica prin întrebări, explicări, justificări. „ În cazul discursului lămuririle se transformă în interpretări, judecăți, explicații teoretice, judecăți teoretice.” [4, p.208] Consensul poate fi numit acordul exprimat de ascultător privitor la cele comunicate de vorbitor.

Pentru Jiirgen Habermas „ *Discursul este o formă originară a consilierii umane.*” [5, p.33]

În cadrul unui act comunicativ, pentru a se convinge unul pe celălalt, adică pentru a se ajunge la consens, are loc: „*Schimbul de argumente este un proces argumentativ. El se face cu scop de motivare rațională pentru a schimba atitudinea interlocutorului.*” [5, p.152] Fără schimb de argumente nu se poate de verificat dacă s-a ajuns la consens.

Comunicarea lipsită de distorsiuni este posibilă doar bazată pe consens. „*Consensul e o cunoaștere propozițională împărtășită intersubiectiv, pe o concordanță normativă și pe o încredere reciprocă.*” [5, p.130] În cazul când este lipsă de încredere nu putem vorbi despre consens.

Noam Chomschy vedea competența lingvistică din perspectiva unui vorbitor ideal și al unui ascultător ideal pe când Jiirgen Habermas, însă, vede competența comunicațională ca o situație de vorbire ideală prin faptul că competența lingvistică se referă la norme lingvistice. „ *Competența comunicațională fiind măiestria universalilor constitutive ale dialogului, indiferent de restricțiile impuse de condițiile științifice.*” [3, p.7]

Jiirgen Habermas, în *Conștiință morală și acțiune comunicativă*, propune spre utilizare termenul de competență de comunicare. Argumentând prin faptul că „ *Competența de comunicare trebuie să fie legată de un sistem de reguli care generează o situație ideală de discurs, fără referire la codurile lingvistice care leagă limba și pragmatica universală cu rolul sistemelor actuale.*” [3, p. 123] De aici se vede necesitatea respectării regulilor într-un act de comunicare pentru a întruni un discurs sau o situație ideală.

Dell Hymes prin *competența comunicațională* are în vedere satisfacția nevoilor practice, deoarece socoate nevoile teoretice și practice un corp: „ *Munca motivată de nevoile practice ar putea ajuta la construirea teoriei de care avem nevoie.*” [6, pp. 245-260] El respinge dihotomia competență – performanță, dar le privește ca fețe ale aceleași monede.

Dell Hymes consideră posibilitatea formală ca o preocupare esențială. „ *Am putea spune, deci, că ceva este posibil în cadrul unui sistem formal, dacă este gramatical, cultural, sau, uneori, comunicativ.*” [6, p. 254] El definește termenul de adecvare. **Adecvare** este comportamentul așteptat într-o situație de comunicare.

Contribuția sa în ce privește *competența* constă în faptul că adaugă competenței lingvistice pragmatismul:

Introduce pentru prima oară termenul de *competență de comunicare* pentru distincția dintre competență și performanță;

Dezvoltă teoria lingvistică în vederea distincției dintre vorbire și limbă;

Transformă lingvistica în sociolingvistică, disciplină independentă, care recunoaște produsele sociale ca procese simbolice condiționate de comunicare, ceea ce trimite la context, educație și învățare;

Dezvoltă teoria educației, învățării limbajului și comunicării.

Sușține ideea privitor la competența comunicațională:

Competența de comunicare constă în capacitatea de a înțelege mesaje și depinde de nivelul de **abstractizare și de gradul de contextualizare**.

De aici reiese că *competența* de comunicare este abilitatea de a face corecțiile necesare în funcție de context, adică adaptare la context sau la indicatorii contextului.

Concluzie:

Cunoștințele fac claritate în ceea ce privește organizarea informației dintr-un domeniu.

Deprinderile se formează încă din familie, dar cele mai multe la număr se formează în sălile de clasă prin ceea ce impune școala: conținuturi, orientări de valoare, mobilitate socială etc.

În cazul comunicării performanța este vorbirea, iar limba e competența sau latura teoretică.

Competența comunicațională constă în transformarea propozițiilor în discurs, adică trecerea de la expresii lingvistice la propoziții în context.

Consensul poate fi numit acordul exprimat de ascultător privitor la cele comunicate de vorbitor.

Competența lectorală depinde capacitatea de înțelegere a cititorului a celor citite.

Competența lectorală se formează prin diverse lecturi.

Referințe bibliografice:

1. Chiș V. *Pedagogia contemporană – pedagogia pentru competențe*. Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2005. 270p. ISBN: 973-686-695-5
2. Chomsky Noam, Piaget Jean. *Teorii ale limbajului. Teorii ale învățării*. București: Editura Politică, 1988. 634 p. Filol 201200227
3. Habermas Jiirgen. *Conștiința morală și acțiune comunicativă*. București: Editura All Educațional, 2000. 184 p. ISBN: 973- 684-242-8
4. Habermas Jiirgen. *Cunoaștere și comunicare*. București: Editura Politică, 1983.
5. Habermas Jiirgen. *Sfera publică și transformarea ei structurală*. București: Editura Univers, 1998. 390p. ISBN: 973-711-069-2
6. Hymes Dell. *Fundamente în sociolingvistică o abordare etnografică*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1974. 260p. ISBN: 978-081-221-065-1
7. Stănculescu Elizabeta. *Sociologia educației familiale*. Iași: Editura Polirom, 1997. 280p. ISBN: 973-924-869-1